

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 9P/262/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213216780
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Banghová
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2013:4213216780.2

Uznesenie

Okresný súd Komárno v právnej veci navrhovateľky: G. Q., rod. S., nar. XX.X.XXXX, bytom W., L. R., P. H., občianka X. H., v konaní zastúpená JUDr. Roman BLAŽEK, s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom Pohraničná 4, Komárno, IČO: 36 721 123, proti odporcovi: I. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom O., S. L. XX, P. H., občan P. H., o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom: I. Várdai, nar. XX.X.XXXX a Q. Q. Q., nar. XX.X.XXXX,

rozhodol:

Súd konanie vo veci **z a s t a v u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Tunajší súd uznesením č. k. 9P/262/2013-6 zo dňa 13.8.2013 s poukazom na ustanovenia § 103 a § 104 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len ako OSP), Článok 3 a Článok 8 Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len ako nariadenie Rady) predmetné konanie zastavil.

Navrhovateľka podala proti tomuto rozhodnutiu včas odvolanie, ku ktorému tiež pripojila prehlásenie odporcu, ktorý udáva, že súhlasí, aby konanie o rozvode jeho manželstva s navrhovateľkou a úpravu práv a povinností manželov k ich spoločným deťom bolo prejednané a rozhodnuté v Slovenskej republike na Okresnom súde Komárno.

O navrhovateľkinom odvolaní rozhodol odvolací súd tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že súd prvého stupňa sa pri určení svojej právomoci v odôvodnení rozhodnutia opomenul zaoberať odsekom 2 Článku 8 nariadenia Rady, podľa ktorého sa odsek 1 Článku 8 nariadenia Rady uplatňuje s výhradou článkov 9, 10 a 12. Súd prvého stupňa teda neskúmal, či vzhľadom na tvrdené skutkové dôvody návrhu navrhovateľky, nedošlo napr. k dohode o súdnej právomoci podľa Článku 12 nariadenia Rady. Úlohou tunajšieho súdu v ďalšom konaní má byť podľa pokynov odvolacieho súdu zaoberanie sa postojom odporcu k právomoci tunajšieho súdu a vysporiadanie sa s navrhovateľkou predloženým čestným prehlásením odporcu, v ktorom uvádza, že výslovne súhlasí s prejednaním a rozhodnutím veci Okresným súdom Komárno.

Po opätovnom preskúmaní skutkového stavu ako aj predkladaného čestného prehlásenia odporcu zo dňa 5.9.2013 súd ustálil, že predmetné konanie je v zmysle § 104 OSP, pre nedostatok právomoci slovenských súdov, potrebné zastaviť.

Pokiaľ ide o uvádzané čestné prehlásenie odporcu preukazujúce dohodu sporových strán o právomoci slovenských súdov, súd dáva účastníkom konania do pozornosti fakt, že inštitút voľby súdnej právomoci môžu uplatňovať len v medziach Článku 3 nariadenia Rady. V prípade konania o rozvod má navrhovateľ vždy možnosť podať svoju žalobu v ktoromkoľvek členskom štáte Európskej únie spĺňajúc pritom niektoré z alternatívnych kritérií ustanovených v Článku 3 nariadenia Rady. V danom prípade súd už raz s poukazom na tvrdenia navrhovateľky v jej návrhu na začatie konania judikoval, že v danom prípade na založenie právomoci slovenských súdov nie je splnená ani jedna z týchto podmienok. Pre dokreslenie tohto právneho názoru možno poukázať na návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2201/2003 pokiaľ ide o súdnu právomoc, a ktorým sa zavádzajú pravidlá týkajúce sa rozhodného práva v manželských veciach zo dňa 17.7.2006 (ďalej len ako návrh nariadenia Rady), ktorý mal do aplikovaného nariadenia Rady zaviesť „Článok 3a“ umožňujúci manželom určiť spoločnou dohodou príslušný súd pre konanie týkajúce sa rozvodu a právnej rozluky. Podľa Kapitoly II (Súdna právomoc) predmetného návrhu nariadenia Rady sa mala zvýšiť autonómia strán najmä tým, že nová právna úprava by umožňovala manželom podať návrh na rozvod v členskom štáte, ktorého štátnym príslušníkom je len jeden z nich („Súčasná pravidlá o príslušnosti súdov neumožňujú manželom podať návrh na rozvod v členskom štáte, ktorého štátnym príslušníkom je iba jeden z nich bez prítomnosti iného spájajúceho faktora. Novým pravidlom sa zlepší najmä prístup k súdu pre manželov s rôznou štátnou príslušnosťou tým, že budú môcť vzájomnou dohodou určiť súd alebo súdy členského štátu, ktorého štátnym príslušníkom je jeden z nich.“ - strana 8 slovenského znenia návrhu nariadenia Rady). Citovaný návrh nariadenia Rady č. KOM(2006) 399 zo dňa 17.7.2006 nebol nikdy schválený a prijatý do účinnosti, Komisia Európskych spoločností ho ako obsolentný stiahla. V súčasnosti je teda povinnosťou súdu aplikovať Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003, pripúšťajúce autonómiu sporových strán v oblasti voľby právomoci rozvodového súdu len v rozsahu, v akom ho upravuje Článok 3 nariadenia Rady (tzn. v znení, ktoré mal citovaný návrh Komisie ambíciu meniť).

Bezbrehá voľnosť účastníkov konania obracať sa so svojimi manželskými spormi na súdy ľubovoľného členského štátu Európskej únie by v sebe niesla značné riziko právnej neistoty a miešania rôznych „exotických“ právnych režimov. Naopak upretie možnosti voľby tak rozhodného práva, ako i právomoci súdu, ktorý vec prejedná a rozhodne, by bolo nanajvýš neflexibilné. Vhodným riešením je teda pripustenie voľby právomoci rozvodového súdu účastníkmi konania, avšak len v určitých zákonom stanovených mantineloch. Tieto v danom prípade predpisuje Článok 3 nariadenia Rady, a to vo forme stanovenia minimálnych väzieb účastníkov konania na štát, ktorého právomoci sa dovolávajú.

Vzhľadom na to, že ani jeden z manželov nemá v súčasnosti na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt a štátnym príslušníkom Slovenskej republiky je len navrhovateľka, teda pre založenie právomoci slovenských súdov nie je splnená ani jedna z alternatívnych podmienok ustanovených Článkom 3 nariadenia Rady, súd na svojej strane vo veci rozvodu manželstva účastníkov konania konštatuje nedostatok právomoci. Na tejto skutočnosti nič nemení ani predkladaný súhlas odporcu s prejednaním a rozhodnutím veci Okresným súdom Komárno, keďže ako už bolo uvedené, akákoľvek dohoda sporových strán o právomoci rozvodového súdu musí byť v súlade s Článkom 3 nariadenia Rady. Predkladaná dohoda manželov, ktorá mala založiť právomoc slovenských súdov je vo svetle uvedeného absolútne neplatným právnym úkonom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Po opätovnom preskúmaní skutkového stavu považoval súd za potrebné zastaviť konanie aj pokiaľ ide o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom narodeným z manželstva. V súvislosti s touto časťou konania, s poukazom na obsah navrhovateľkinho odvolania zo dňa 5.9.2013 a tiež s poukazom na zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu č. k. 8CoP/58/2013-14 zo dňa 30.9.2013 súd konštatuje, že dohoda manželov ako nositeľov rodičovských práv a povinností ohľadne právomoci slovenských súdov vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností k deťom narodeným z ich manželstva nemá oporu v Článku 12 ods. 1 nariadenia Rady.

Podľa Článku 8 ods. 1 nariadenia Rady, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

Podľa Článku 8 ods. 2 nariadenia Rady, odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

Podľa Článku 12 ods. 1 nariadenia Rady, súdy členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak: a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu a b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

Ustanovenie Článku 8 ods. 2 nariadenie Rady umožňuje prelomiť striktnosť odseku 1 cestou dohody manželov (rodičov) o právomoci súdu vo veciach rodičovských práv a povinností. V zmysle Článku 8 ods. 2 v spojitosti s Článkom 12 ods. 1 nariadenia Rady sa majú manželia možnosť dohodnúť, že vec, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností súvisiacu s ich návrhom na rozvod, prejedná a rozhodne iný ako súd štátu, v ktorom majú maloleté deti svoj obvyklý pobyt. Z gramatického výkladu ustanovenia Článku 12 ods. 1 nariadenia Rady však nepochybne vyplýva, že manželia sú i pri takejto dohode limitovaný alternatívami kogentne ustanovenými v Článku 3 nariadenia Rady („súdy členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, ...; b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov, ...“). Aj tu majú manželia na výber len z členských štátov, na ktoré majú väzby zodpovedajúce niektorým z možností definovaných v Článku 3 nariadenia Rady, preto dohoda o právomoci súdu vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom narodeným z manželstva nerešpektujúca túto dikciu je absolútne neplatným právnym úkonom.

Nakoľko je nepochybné, že miestom obvyklého pobytu maloletých detí I., nar. XX.X.XXXX a Q., nar. XX.X.XXXX Q. je v zmysle Článku 8 nariadenia Rady Maďarská republika a predkladaná dohoda manželov podľa Článku 12 ods. 1 nariadenia rady, o právomoci slovenských súdov vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, je neplatná, súd konštatuje, že nemá právomoc ani na prejednanie úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, že navrhovateľka, odporca ako aj ich maloleté deti majú obvyklý pobyt v Maďarskej republike, štátnou príslušníčkou Slovenskej republiky je len navrhovateľka, pričom štátna príslušnosť maloletých detí je z hľadiska skúmania právomoci súdu v danej veci s poukazom na obsah článkov 3 a 8 nariadenia Rady bezpredmetná, právomoc na vedenie konania o rozvod a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom prináleží v tomto prípade len súdom Maďarskej republiky.

Podľa § 104 OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Pre nedostatok právomoci súd zastavuje konanie v celom rozsahu.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na podpísaný súd.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 OSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.